

Annex 1. Gèneres

En este annex parlem dels gèneres musicals que es veuen amb més freqüència sobre un escenari i algunes de les característiques que adopta la llum en ells. No hem d'oblidar que algunes propostes escèniques engloben diversos gèneres i que el maneig de la llum no es queda en la llista que exposem a continuació, sinó que existeixen més camps on podem treballar.

Dansa.

La dansa està totalment interrelacionada amb la música. Serà a esta i al coreògraf als que prestem major atenció a l'hora de conèixer l'estil o el sentit que vol donar a la seua obra perquè la llum s'adeqüe als seus projectes. En tot cas, el nostre principal objectiu és exaltar el cos del ballarí, ja que este serà el seu principal element d'expressió. Anem a donar-li volum, dimensió. Per a això recorrerem a crear ambient amb llum de contra i zenitals. Per a dimensionar la resta del cos, usarem llum de carrer, lateral a diferents altures (rasant, genolls, cintura, pit, cap) . La llum rasant, sense tocar sòl, té la peculiaritat de fer la sensació d'elevació. Les àrees d'actuació són enormes, donats els ràpids i amplis moviments dels ballarins, amb la qual cosa es tendeix a ambients generals, excepte alguns puntuals, per a accions concretes. Podem recórrer a algunes llums especials per a tancar un número, però estes han d'estar molt clares per al ballarí (marcar-les amb cinta) , en cas contrari, l'opció pot ser pitjor del que en un principi pensàvem.

Les escenografies que s'empren en dansa solen ser prou obertes, per a permetre els moviments ràpids dels ballarins, i l'escenari sol estar dividit en carrers. Estes ens faciliten la direcció i col·locació dels focus. Formant part del decorat, poden aparèixer telons i gases pintades.

Música Pop i Rock.

Un bon joc de llums d'un concert porta un llarg procés d'assajos i d'estudi de la música. Ací normalment els canvis de llums aprofiten el canvi de ritme, melodia, o es recolzen en un colp d'instrument. Es recorre molt als "chaser", que són seqüències de fosos programats de focus que segueixen el ritme de la música.

La llum juga un paper escenogràfic. Ens interessa veure els feixos de llum dels focus i per a això moltes vegades recorrem a omplir l'escenari de fum, on es reflecteixen els feixos. L'ús de ciclorames il·luminats, amb el nom del grup, sol ser molt comú. Els feixos i els moviments de llum seran en molts casos simètrics.

Unes zones que hem de cobrir, de manera fixa, són les que ocupen els músics. Qualsevol obertura o tancament de tema, fa que ens centrem en un sol d'instrument. Un projector que cal destacar és el canó de seguiment; sol haver-hi diversos (en funció dels cantants i de la

producció) i distribuïts en diverses zones: des de frontals fins als situats en les pròpies estructures (estos aniran en la majoria dels casos de contra).

Se sol portar una part d'il·luminació anomenada convencional, (normalment PARs, canvia colors, encegaadores) i una altra part d'il·luminació mòbil, on ens trobem tot tipus de focus robotitzats, amb els que es poden aconseguir infinitat d'efectes. La programació d'estos últims requereix una certa destresa.

Cada vegada es veuen més escenaris amb escenografia o telons, sobre els quals es projecten diapositives o un altre tipus d'imatges, que ofereixen verdaderes composicions de llums.

No hem d'oblidar-nos de fer participar al públic en el concert, per a la qual cosa emprarem llums com ara "encegaadores", "mòbils", etc.

Música clàssica.

En primer lloc, hem d'informar-nos d'on es va a realitzar el concert i si podem aprofitar l'entorn (església, aire lliure, claustre, ...). Normalment sempre il·luminarem amb llum blanca els concerts de música clàssica, ja que els músics no solen voler llum pintada. Hem de parar atenció perquè la llum els caiga sobre les partitures sense cap tipus d'ombra, i veure si esta llum ha de ser general, per a tota l'orquestra, o pot ser puntual. En este últim cas recorrerem a la llum de faristols, col·locant en cada un d'ells peretes de xicoteta potència. Açò ens permet jugar amb llum pintada d'ambient.

Cal posar molta atenció als possibles enlluernaments, tant dels músics (sobretot), com del mestre. La llum empleada serà en major grau zenital, o amb el major angle possible i creuant els projectors com a mínim possible.

Hem de fixar-nos en els possibles rebots que origina la llum a l'incidir sobre els instruments, les tapes dels pianos, que per la seua gran superfície, provoquen "taques" igual de grans. Una possible solució és cobrir-les amb alguna tela. Parlant del pianista, la llum del teclat ha de tindre una procedència que no li provoqe cap ombra sobre el mateix.

Una altra llum a tindre en compte és la del mestre durant la funció, ja que esta ha de cobrir tots els moviments de batuta. A més cal tindre prevista llum de salutacions tant per al mestre com per a l'orquestra i els possibles solistes.

Per als moviments dels solistes es pot utilitzar un canó de seguiment o alguna llum puntual que reforce la seua zona d'actuació.

Musicals.

Els musicals destaquen per un major desplegament, tant tècnic, com humà. Per a parlar d'este gènere diferenciarem dos parts: per un costat la part no cantada, que habitualment compta amb una il·luminació més realista; i per un altre costat la part cantada, on la llum pateix una transformació, creant climes i ambients més suggeridors (inclús es recorre a canons de seguiment per als cantants). És en esta part on solen succeir-se canvis de llum a mesura que avança la música per a tancar el número amb una llum especial, i "obligar" als aplaudiments.

En estos espectacles podem trobar-nos amb nombrosos canvis de decorat. Alguns d'ells es fan a vista del públic, i tenim que "vestir-los" amb la llum perquè siguen el més atractius possible. En el cas que el director no vullga canvis a vista es pot fer ús de gases i telons.

Tot açò provoca que l'estructura on pengem focus se'ns quede reduïda per a il·luminar tants canvis i hagem de recórrer a projectors més sofisticats, tipus mòbils, focus amb canvi de color i focus de gran potència. Una altra possibilitat és la de que alguns focus estiguen muntats en la pròpia escenografia i entren i isquen d'escena amb ella.

Òpera.

Potser serà la posada en escena més complexa, on s'alcen decorats enormes, hi ha canvis de decorats molt ràpids i sovint un gran nombre de personatges en escena. Ací la il·luminació juga un paper molt important, per a ambientar i destacar cada un dels detalls que hi ha sobre l'escena. Cada quadro té una llum pròpia, que marcarà l'escena, i crear l'atmosfera especial. Com a espectacle dramàtic i musical podríem aplicar-li tot allò que s'ha referit en l'anterior apartat.

En qualsevol gènere en què intervinga la música hem de fer un estudi acurat i detallat d'esta, perquè ens serà de gran ajuda per a crear la llum.

MORENO, J. C., LINARES, C. (2005). *Cuadernos de Técnicas Escénicas. Iluminación*. Ciudad Real: ÑAOUE Editora.